

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[und]o p[ro]pter sue passionis q[ua]litate[m] p[ro]pter qua[m]
vic[um] sine macula sunt an[...] thronu[m] dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. De sanctis Innocentibus

thronum dei.

Secunda est dignitas virginalis

Castitatis Apo. xiiij. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coniuncti virgines enim sunt etc. Propter quod etiam ibidem dicitur quod cantabant canticum cum novum ante sedem dei in quo cantico pretempla de sunt tres gaudiose conditiones que in eodem textu epistole hodie videntur intelligi. Prima est conditio novitatis, vnde dicitur: canticum novum. Istud quippe canticum est gaudium quod habet de incorrupta carnis et mentis integritate deo per martyrium consecrata. Nunquam enim antea fuerat sic virginitas dedicata. Ps. Cantate domino canticum novum. Secunda est conditio singularitatis. Vnde ibidem dicitur: Et nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta quatuor milia. Super quod dicitur: Hec canticum ceteri etiam audire possunt sed dicere nequeant. quia per charitatem quod deus de eorum celsitudine sunt lecti. Quis ad eorum premia nequequam assurgant. Hec ille. Tercia est conditio melodiose amenitatis. Vnde ibidem dicitur: Et voce quam audivi sicut citharedorum cithararum in citharis suis. Hec ibi: Per istam quam novum quodam singulari ac melodioso gaudio gaudent sancti innocentes in celesti regno propter suam virginalis castitatem specialiter christo consecrata. propter quod bene de ipsis dicimus: quoniam sine macula sunt ante thronum dei.

Tercia est dignitas specialis

propinquitatis quam vicem habebat ad christum. Erant enim patres et contribules sui. Sic enim christus erat bethleemita (ut patet Luc. ij. nativitas in bethleem) sic et isti pueri bethleemite fuerunt. Erant enim in bethleem et in finibus eius ut patet Mat. ij. Aug. in ser. Beth es o bethleem terra iuda que herodis regis immanitatem in pueros extinctione permissa es que sub vno tempore candidata plebem in bellis infantie deo occidere meruisti. Hec ille.

Secundo celebranda est solennis sanctorum innocentium festivitas propter sue passionis gloriam Aug. in ser. Hoc die fratres dilectissimi illos infantium natales colimus. Quis ab herode crudelissimo rege interfectos esse evangelij textus eloquitur. Et ideo cum summa exultatione gaudeat terra nostra celestium in partem et tantarum patris secundam virtutum. Hec ille. Circa passionem autem ipsorum precipue consideranda est triplex qualitas que nostros deos

ad specialem ipsorum reverentiam inducere

Prima est qualitas piose causalitatis.

Secunda est qualitas gloriose peritatis

Tercia est qualitas dolorose acerbissimae

Prima igitur est qualitas

piose causalitatis. Multis de causis prelati

quis fieri martyr. s. p. iusticia ut abel: p. lege

dei ut machabei: p. assertioe veritatis ut elias

et hieremias: p. redargutioe peccatorum

nes baptista: p. salute populi ut christus: p. fide et

noie christi ut stephanus: p. libertate ecclesie ut

thomas cantuariensis: p. ipso christo seu loco

christi sic isti pueri qui etiam non loquendo: moribus

tamen christum testificati sunt et quasi in libertate eorum

trucidati et occidit christus. Nam herodes occidit

deus eos solum christum querebat occidere. Anselmus

pro christo trucidati sunt infantes isti: scilicet

aut illa infante tue veneratione in tempore gra-

listi: sed etiam morte in pusillis tuis excep-

isti: Hec Anselmus. Et autem brevis narremus quod

pro christo trucidati sunt infantes isti: scilicet

duo qui herodes postquam vidit se illusum esse a

magis: proposuit omnes pueros de bethleem in-

terficere ne puer iesus sibi inchoaretur: cuius

deret. Leo papa in f. de epiph. De cetero simul

te emulationis impietas que prurbandum pu-

tas diuinum tuo furoris filium. mors christi non

est temporis tui: ante condendum est euangelium: ante pre-

dicandum regnum dei: ante sanitates donanda:

ante sunt facienda miracula. Cur quod aliquid

futura est operis tui vis esse criminis: et non haberi

rus effectum sceleris in solum te reatu precipitas

voluntatis: Hec Leo Impeditur autem fuit be-

rodes ab executione sui: propositi per aliquod tempus

ut dicitur Rico. de ly. quia a cesare augusto per epistolam

stola citatus est accusatoribus filio et risur. Eundem

do autem romam et remanendo in curia vniuersi ante

ni tempus et ultra exposuit. In regno autem constitit

matris et filios per se suam obtinens: ut vicem

filij sui sibi obedirent cuius velle illi regnum

dimitteret. ex firmatione factus audacior: re-

uersus quod puerus precepit antioque proficere volu-

it. Et vide malignitatem eius et animi dolo-

ritate. quoniam ut puer christum proderet omnes pueros

qui erant in bethleem in omnibus finibus eius occidi-

iussit a bimatu et infra. i. biennes et infra et

et ad unius diei infantes. quod sic dicit Aug.

ser. de innocentibus. Timebat ne puer cuius li-

dera famulabant paulo super vel infra curam

speciem suam transormaret. Hec Aug. Quia

De Innocentibus Fo. CLXII.

Itaq; sic p chro occisi sunt infantes isti. Jo
vt dicit Aug. in ser. Dignū est interfecit
p chro infantibus honoriū pendere cerimo
nias nō doloꝝ sacramentꝝ dare vota nō la
chrymis q; ipe fuit illis cā pene q; extitit et
corone. Hec ille.

Secda est qualitas gliose
portatis. Chryf. Infantes p chro moꝝ
tui pmi dñi martyres extiterunt: z pfecte
laudis martyriū psequunt. Hec ille. Un
dicunt pmitteꝝ flores martyꝝ. Apo. xliij.
Hi empti sunt ex oib; pmitte deo z agno.
Et Aug. in ser. Jure dicunt martyriū flo
res q; in medio frigore infidelitatꝝ exor
ros velut pmas erupentes ecclie gemas
qdā pfectionis pūina decort. Hec ille.
Joannes eps in ser. huiꝝ diei Chro oñdit
futurā fecundissimā messe dū in semie tan
rā exhibuit vberatē. Hec ille. Fuerūt q; p
pe gliosi innocētes sic nouelle plantatōes
eruberantis ecclie.

Tertia est qualitas dolo
rose acerbitatꝝ. Crudelis pfecto plurimū
nq; doloꝝ. Ita fuit puuloꝝ incētū occisio
ppter etatis sue tēneritudinē. Nā lactētes
z inf maternas māmillas existentes inf
fecti sunt. Seuerianꝝ in ser. huiꝝ diei. In
de susceperunt mortē q; viuere nescierūt. q;
bus apud herodē solū q; nati sūt h; fuit cri
men. Hec ille. Q; irracionabile q; crude
le fuit illud herodis impyissimū edictū. vt
innocentes puulos lactentes adhuc z tene
ros sic iuberet trucidari: z incipētes vitue
res sic crudeli morte periri. Q; lugubrꝝ
q; dolorosa occisio. Rapiebant vtrq; puu
li alij a maternis pectorib;: alij a cunabul
alij a parentū manib;: alij a paternis do
mib; in q; ludētes ambulabāt. Et sine vl
la pietate ab impyis z furibundis licetozib;
vel ptebant ad muros: vl gladio: vl stri
ctis in gutture manib; suffocabant. Quid
ses tunc in terra iacentia corpa puuloꝝ. vi
disses tūc terrā sanguine puuloꝝ madefa
ctā: vidisses mres in qlibet domo sparsis
crimib; tā horrendū flagitiū lachrymis et
vlulantib; deplangentes. Q; qnta moueri
bz compassioe animꝝ audientū in tā lugu
bie z dolorosū spectaculū. Tunc itaq; im
pletū est qd dicitū est p hieremā pphetam
Vox in rama audita ē. ploratus z vlulatꝝ

multus rachel plorās filios suos. Vbi vt
dic Hiero. q; nō sumit rama p noie loci q;
est iuxta gabaa: s; rama excellū interpretat
vt sit sensus. Vox in rama audita est. i. lo
ge lateq; dispersa in excelsu. ploratꝝ. Vlu
latus zc. fm Chryf. sup Dat. Ploratus
fietus puuloꝝ dñi. vlulatꝝ. Vbi significat ma
trū lamentū. Pōt etiā dici q; vox audita ē
in rama. i. in excelsu q; oppressores
z interfectores clamat. Juxta illud Gen.
iij. dic dñs ad cam. Quid fecisti. Vox sā
guinis fris tui clamat ad me de terra. Eū
aut bethleē esset sita in sorte iude q; de līa
descēderat z nō de rachel: iō fm Hiero. iij
relligendū ē q; rachel dñi plorare filios de
bethleē tanq; suos: siue q; ibi fuit sepultra.
Gen. xxxv. z rōne sepulture dicta mē beth
leē z habitantū in ea: siue q; iuda z benia
min q; de rachele natus est due trib; iūcte
erant. et herodes pceperat nō solū i beth
leē interfici pueros s; z in oib; finib; eius.
Un cū occasione eoz de bethleē intelligi
mus multos z de beniamin fuisse occisos.
Hec fm hiero. Pz itaq; qm crudel fuit z
dolorosa fetoz pueroꝝ occisio ppter etatꝝ te
neritudinē. Sed q; difficultas esse videt
qliter nūcerari possint hmoi pueri inf mar
tyres. cū em nodū hēnt rōnis vsū. nō fuit
eoz passio voluntaria z sic nō fuit ibi aliq;
actus pteuosus. z p pñs nullū ibi fuisse vi
detur meritū. Dicendū q; de merito z pie
tate ipoz tres sunt snc. Prima est falsa et
irracionabilis q; dicit eos nihil meruisse
occisos ppter rationes predictas. Sed cō
tra hanc sñiam est auctoritas vniuersalis
ecclie que hos colit pro sanctis z in Tan
ctorum z in martyriū numero eos confite
Augꝝ in ser. huiꝝ. Alioz siquidem precio
sa mors martyriū laudem in confessione p
meruit hoz in consumatione complacuit:
quia in incipientis vite pmo: dñs ipse eis
occasus initūz glorie dedit qui pñtēz in
serie terminū posuit: quos herodis impie
tas lactentes matrū vberibus subtraxit.
Hec ille. Idem sermone de epiph. Q; par
uuli beati modo nati nunq; tentati. non
dum lucrati/ tam coronati/ etsi non habe
batis etatem qua in christū passum cre
deretis. tamen carnē habebatꝝ in q; chro
passuro passionem sustineretꝝ. Hec ille.

De sc̄is Innocētibus.

Sec̄da est snia infirma et debilis. Sicut em̄ d̄r Tho. ij. q. cxxij. Quidā dixerūt q̄ innocētibz miracōse accelerat? sic vsus liberat d̄r iij: ita q̄ volūtariē martirium passunt. Sed h̄ nullibi autēticū h̄: ideo tanq̄ debilitē fundatū p̄tēnit. qz vt dicit Hiero. ad paulinā. Qd̄ de scriptur̄s autoritate nō habet: eadē facilitate p̄tēnit q̄ p̄bat. **T**ert̄ia ē snia vera et rōnalis: fm̄ quā d̄r sc̄us Tho. vbi s̄. q. martir̄ gl̄iaz quā in alijs volūtas p̄ria meret: illi puul̄ p̄ ch̄o occisi p̄ dei gr̄am sunt affecuti. Nā effusio sanguis p̄ter ch̄m vicez gerit ba/ p̄tēnit. Sū sicut puer̄s baptizari p̄ gratiaz baptismale meritū ch̄i opat̄ ad gl̄iam: ita p̄ ch̄o occisus opat̄ ad martir̄i corōnā p̄cedendā. vñ Aug. i ser. de epīph. ip̄os alloquēs innocētēs s̄r. Ille d̄ via corōna dubitabit in passiōe p̄o ch̄risto qui etiam puulo baptismū p̄desse nō existimāt. Hec ille. **E**t Bern. ser. hui⁹ diei. Ille p̄ ch̄risto trucidatos infantes dubitē coronari qui regeneratos in ch̄o nō credit inf̄ adoptio nis filios generari. Sic itaqz tūc circūci sio nūc p̄o baptism⁹ sine villo p̄p̄ie volun/ tate vsu sufficit ad salutē: sic p̄o ch̄o h̄ice p̄tū martir̄i illis sufficere ad sanctitatē. Hec ille. **I**deo d̄r Severian⁹ in ser. hō d̄. **L**ib̄s n̄ despicit suos coetaneos milites sed puer̄it/ q̄b̄ dedit aū tr̄iūphare q̄ viue re/ q̄s fecit cape sine certatiōe victoriz/ q̄s potauit coronis anteq̄ mēbris. Hec ille. **E**t Eusebi⁹ in ser. hui⁹ diei. **Q**uē felicit̄ na ri q̄b̄ in p̄mo nascendi limine eterna vita obuia venit. imaturi q̄dem vident ad mor tē: q̄d feliciter moriunt ad vitam. Hec ille. **P**aret itaqz sue passiōis q̄litas p̄pter quaz sine macula sunt aū thronū dei.

Tertio solēniter celebrare debem⁹ sc̄oz innocentū festiuitatē p̄p̄ sue conuentio/ is nūerositatē. sunt em̄ in magno nūero. qz sic pater Bar. ij. Zus/ sit herodes occidi oēs pueros generalit̄ q̄ erāt in bethleē et in oibz finibz ei⁹. Si q̄ fe stū vni⁹ sc̄i solēniter est celebrādū: qd̄ di/ cem⁹ de festo tot martir̄z. Esti laudādus est vni⁹: q̄nto mag⁹ tāra mltitudo: Esti p̄/ ces vni⁹: q̄nto mag⁹ oza/ rione gr̄ate cōiūctio: Esti autē eoz nūer⁹ sic mag⁹: nob̄ tū est incertus. Sed eccl̄ia nūc eoz celebrat fm̄ illā Joānis vsitēz

de q̄ d̄r in Apocal. xliij. **V**idi supra mōte sion agnū stantē et cū eo centū quāraginta tuormilia h̄ntes nomē ei⁹ et nomē p̄is ei⁹ sc̄ptū in frōtibz suis. Hec ibi. **D**icunt autē innocētēs specialit̄ quodā mō esse cū agno ch̄risto et h̄re nomē ei⁹ et nomē p̄is ei⁹ in sc̄ptum frontibz suis. qz speciali q̄dā mō sc̄ ch̄i noie cōsignati: qz p̄ ip̄o et loco ei⁹ p̄at si et sibi p̄p̄inq̄ atqz p̄formes p̄pter innocē tialē et p̄ginalē puritatē. **P**ropter qd̄ etiā p̄grue hodierno festo pueroz p̄ ch̄o inf̄e ctōz associat̄ festum pueri iesu p̄grinanti⁹ i egyptū. **H**odie em̄ nō solū celebrat̄ mar tyriū pueroz q̄ pro ch̄o mortui sunt: sed et ipsi iesu pueri martir̄i q̄ in singulis hōiā occisus est et p̄grinās in egyptū iā p̄ nob̄ pati dignat⁹ est: vt paret p̄ euā gelii hodi ernū. **C**irca fugā autē et p̄grinatōez pu eri iesu in egyptū triplex est p̄ncipal̄ cōside ratiō faciendā.

Prima est cōsideratio l̄falis (sue hysto/ rica. Hec est cōpassionis inductiua.

Secunda est cōsideratio figuratis (sue allegorica. Hec est p̄p̄latiōis p̄fectiua.

Tertia est cōsideratio morālis (sue tro/ pologica. Hec est solatiōis diffusiuā.

Prima est cōsideratio lit/ teralis (sue historica q̄ nos ad ch̄risti pueri fugiētis cōpassiōem iducere debet. **C**onfi dera itaqz recessū a iudea: p̄gressū et i gressū in egyptū. et vbi materiā cōpassiōis inuenies. **P**rimo igit̄ p̄sidera recessum dolorosū quo sanct⁹ ioseph monit⁹ est i so/ mnis ab angelo vt sur gēs acciper̄ p̄p̄ et matrē ei⁹ et fugeret in egyptū: qz futurum erat vt herodes q̄reret puerū ad p̄dendū eū. **J**oseph itaqz euigilas/ matrē excitat. qd̄ ab angelo audierit narrat. **Q**uē dolē ter audiuit pia mater ioseph sibi dicētem: **Q**uē p̄go dulcissima fugiam⁹ rep̄eret: **H**erodes filiū tuū p̄dere q̄rit. **Q**uā timor virgineā mētē inuasit: q̄ntus ve dolor: coo eius benignissimū penetravit. **S**ine motu igit̄ filiū in brachijs suscipiēs lacrimantibz oculis cū sc̄o ioseph puella sacratissimā p̄sus partes egypti iter nocte aggressa est: vt sic secret⁹ piculū euaderēt. **F**lam h̄ h̄rent reuelatōez diuinā: nihil tū debuit omittēre qd̄ facere poterat p̄ viā hūanam. **F**ugit itaqz puer iesus: et nocte fugit vt s̄